

DE DOOD VAN EEN KARDINAAL

(Zie begin blz. 1)

Cardijn kan tevreden zijn. Hij heeft veel bereikt. Maar niet alles wat hij gewenst had. Het is hem niet gelukt «gans de arbeidende klasse naar Christus te leiden». Dat was overigens een bovenmenselijke taak. De kerk heeft zich te lang en te intens aan de kant van de bezitters, van de machtigen geschaard om haar verleden in één of twee generaties te doen vergeten. In Europa blijft de onkerkelijkheid toenemen. In de «derde wereld» wordt Europa gehaat omwille van zijn kolonialistisch verleden. En waar de Roomse kerk de onafscheidelijke bondgenoot van de kolonisateurs was, deelt zij in de verachting en de haatgevoelens die Europa op zich geladen heeft. Zó gezien was het een hersenschim die Cardijn najoeg.

Zelfs in het kleine België waar de kardinaal thuishoorde, heeft de Kajottersbeweging niet alles gegeven wat hij — en velen met hem — ervan gehoopt hadden. Een massabeweging, elke dag aanwezig, een aangezicht gevend aan het openbaar leven in België is het niet geworden. De klachten over het gebrek aan medeleven van de grote massa der jongeren zijn niet minder groot in de christelijke organisaties dan in andere politieke en sociale middens.

In dat opzicht moet Cardijn bitter teleurgesteld zijn geweest, ook al verborg hij zijn ontgoocheling onder steeds luider klinkende geloofsbelijdenissen.

Is hij niet gelukt in wat een groot visionair zich tot levens-taak had gesteld, op het praktische vlak heeft hij er wel toe bijgedragen om de christelijke arbeidersorganisaties te maken wat zij geworden zijn. Zijn invloed op de leidende kaders was onbetwistbaar. Getuige de vele militante christenen — van fabrieksafgevaardigden tot ministers — die zich door zijn werk geïnspireerd en gesterkt voelen.

Verdedigen, beschermen, op-

voeden van de arbeidende jeugd, het waren leidende ideeën die Cardijn geen ogenblik uit het oog verloor. Al was hij niet blind voor de materiële noden van de kleine man, hij legde méér klemtoon nog op de hogere waarden die zijn eenvoudig, oprecht geloof hem ingaven: menselijke fierheid, liefde tot de evennaaste, verdraagzaamheid, solidariteit. Het zijn die waarden die het ook een socialist mogelijk maken eerbied en sympathie op te brengen voor een sociaal werker als Cardijn. Uit hoeveel verschillende inspiratiebronnen wij ook putten, er zijn aanrakingspunten die ons samenbrengen ergens op de weg naar een betere samenleving.

In de vele huldeblijken die bij het verscheiden van kardinaal Cardijn werden uitgesproken wordt hier en daar tussen de regels gezinspeeld op de tegenkating die hij in eigen midden — bij de hoge geestelijkheid, zéér uit de hoogte — ontmoette. Het zou wel verwonderlijk zijn indien dat niet het geval ware geweest. Er zijn ook in de Roomse hiërarchie nog krachten die zich niet kunnen neerleggen bij een méér progressieve koers.

Het beeld van de mens Cardijn en van zijn levenswerk zou aan duidelijkheid winnen wanneer over het hoe en waarom van de remmende krachten iets meer bekend was. Als er onder zijn vrienden zijn die hem «de vrijshutter van de sociale beweging» noemen...

Wat een pracht van een studie-object moet Cardijn zijn voor een sociaal geschiedschrijver als Pater Van Isacker, die ons reeds inzicht gaf in het bittere leven van Priester Daens, die — te vroeg? — even warm voelde voor sociale rechtvaardigheid, maar door het politiek katholicisme gekraakt werd.

Maar wellicht is het ook nog te vroeg om daaraan te beginnen?

SYNDICALIST